

TLAČOVÁ SPRÁVA

27. október 2022

V britskom vydavateľstve Second Run vyšiel na blu-ray nosiči film *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera

Prestížne britské vydavateľstvo Second Run sa dlhodobo špecializuje na vydávanie oceňovaných filmov a pozoruhodných diel uznávaných tvorcov z celého sveta. Novým slovenským prírastkom v ich kolekcii je blu-ray nosič s filmovou baladou *Drak sa vracia* (1967) Eduarda Grečnera. Digitálne reštaurovaný film vyšiel tento týždeň s bohatou bonusovou výbavou, súčasťou nosiča je aj nový dokumentárny film o filme z produkcie Slovenského filmového ústavu (SFÚ).

Film *Drak sa vracia* rozpráva dramatický príbeh uzavretého a neprístupného hrnčiara Martina Lepiša. Okolie ho obviňuje zo skutkov, ktorých sa nikdy nedopustil. Na základe falošných udaní stratil ženu, dom aj slobodu. Po rokoch sa vracia do rodnej dediny, no priepasť, ktorá vznikla medzi ním a dedinčanmi, je stále priveľká. S nasadením vlastného života zachráni stádo dobytky a majetok dedinčanov pred lesným požiarom, no ani jeho statočný čin mu nevráti dôveru a miesto medzi ľuďmi. Filmová adaptácia rovnomennej novely Dobroslava Chrobáka je baladou o láske, nenávisti a hľadaní cesty z osamelosti. Ide o tretí Grečnerov celovečerný film. „*Nadčasový film Drak sa vracia svojou prácou s príbehom, obrazom a zvukom predstavuje dokonalé spojenie folklóru a avantgardy,*“ hovorí Rastislav Steranka, riaditeľ Národného kinematografického centra SFÚ, ktorý je aj autorom lektorského videoúvodu na blu-ray nosiči. „*Ludová balada, až antická tragédia odohrávajúca sa v prostredí slovenskej horskej dediny kladie dôraz na vizuálnu stránku, najmä vďaka kamere Vincenta Rosinca, ktorá zblízka kľže po objektoch a skúma ich štruktúru. Hudobný skladateľ Ilja Zeljenka sa zasa usiloval, aby hudba vo filme znásobovala silu obrazov. Uchopil ju ako oratórium,*“ prihovára sa Steranka vo videoúvode.

Novela Dobroslava Chrobáka *Drak sa vracia* vznikla v roku 1943. Eduard Grečner ešte ako študent FAMU podľa nej napísal scenár v roku 1952. Niekoľkokrát ho prepracoval a vo februári 1959 bol scenár v Štúdiu hraných filmov v Bratislave schválený a zaradený do výroby. V máji toho istého roku však vedenie Slovenského filmu nakrúcanie nepovolilo a Grečnerovi sa scenár podarilo realizovať až po ôsmich rokoch. Väčšina exteriérov bola nakrútená na Liptove. Podhorskú dedinu, v ktorej sa príbeh odohráva, našli filmári vo Vlkolínci. Hlavné úlohy si vo filme zahrali herci Radovan Lukavský, Gustáv Valach a Emília Vášáryová.

„*V 60. rokoch 20. storočia sa Eduard Grečner stal najvýznamnejším zástancom, podľa jeho slov, tzv. 'introvertného realizmu', v ktorom je dôležitejšie vyjadriť psychológiu postáv než zobrazovať fakty či pravdu. Zároveň uprednostňoval obraz človeka úzko spätý s existenciálnym pocitom doby. Grečner ako režisér pristupuje k svojim postavám a k ich prostrediu zblízka, neusiluje sa o objektivitu. Skresľuje, štylizuje,*“ hovorí Steranka. Odvolávajúci sa na publikáciu *Dejiny slovenskej kinematografie 1896 – 1969* autorov Jeleny Paštékovej a Václava Maceka dodáva, že „*Drak sa vracia je v Grečnerovej interpretácii symbolom nadčasovej osamelosti, kde 'peklo sú tí druhí'*“.

Každé vydanie DVD alebo blu-ray nosiča vo vydavateľstve Second Run je remastrované v najlepšej možnej kvalite obrazu a zvuku pod dohľadom a vedením režiséra diela. Film *Drak sa vracia* vzišiel z nového 2K reštaurovania v digitalizačnom pracovisku SFÚ. Súčasťou blu-ray sú aj špeciálne bonusy. Dokumentárny film *o filme Drak sa vracia* (2022) nakrútil Marián Brázda, vystupujú v ňom filmové historičky Eva Filová a Jelena Paštéková, filmový a výtvarný estetik Juraj Mojžiš a režisér Eduard Grečner. „*Tejto téme som sa rozhodol venovať ešte na gymnáziu, keď sme mali Dobroslava Chrobáka*

V britskom vydavateľstve Second Run vyšiel na blu-ray nosiči film *Drak sa vracia* Eduarda Grečnera

ako povinné čítanie. Mne sa to nesmierne zapáčilo,“ vracia sa Grečner k svojmu filmu v novovzniknutom dokumente. „*Je to veľmi silný príbeh človeka, ktorý nezapadá do svojho okolia. Hľadá cestu naspäť, cestu k nejakému zmiereniu, a to nenachádza. Možno nevedome pohrda ostatnými. Priťahuje ma inakosť tohto hrdinu. V tom je ukrytý určitý individualizmus, príbeh vtedajšej doby.*“ Blu-ray obsahuje aj videoúvody Rastislava Steranku a filmového publicistu, kritika a historika Petra Hamesa, ktorý sa špecializuje na východoeurópsku a česko-slovenskú kinematografiu. Súčasťou nosiča je aj booklet s esejom o filme a s rozhovorom s Eduardom Grečnerom od Jonathana Owena, britského filmového historika a kritika, orientujúceho sa na stredoeurópske kinematografie. Grečnerov film *Drak sa vracia* je doposiaľ jediný zo slovenských titulov, ktorý vydalo vydavateľstvo Second Run najprv na DVD nosiči a teraz na blu-ray. Ide o ôsmy titul vydavateľstva licencovaný Slovenským filmovým ústavom. V minulosti na DVD nosiči vyšli filmy *Slnko v sieti* (1962) Štefana Uhra, *Vtáčkovia, siroty a blázni* (1969) Juraja Jakubiska, *Obrazy starého sveta* (1972) Dušana Hanáka a *Drak sa vracia* (1967) Eduarda Grečnera. Na blu-ray nosiči vyšli filmy *Panna zázračnica* (1966) Štefana Uhra, *Neha* (1991) Martina Šulíka a *Kým sa skončí táto noc* (1965) Petra Solana. Všetky sú určené pre medzinárodný trh.

Informácie o blu-ray nosiči *Drak sa vracia (Dragon's Return)* na stránke Second Run:
https://www.secondrundvd.com/release_drakonBD.html

Viac informácií o filme *Drak sa vracia*:
http://www.skcinema.sk/ar1-sfu/sk/detail-sfu_un_cat.0-000045-Drak-sa-vracia-hrany-film/

Emília Vášáryová, hlavná predstaviteľka ženskej postavy (Eva) o filme *Drak sa vracia*:
<https://www.youtube.com/watch?v=KGNWu3S85n0>

Slovenský filmový ústav

SFÚ je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizie na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje Zákon o audiovizii č. 40/2015 Z. z. Súčasťou SFÚ ako pamäťovej a fondovej inštitúcie je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR. Vybudované má aj moderné digitalizačné pracovisko.

Kontakt: Slovenský filmový ústav, Grösslingová 32, Bratislava, www.sfu.sk.

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na slovenskú filmovú klasiku a súčasné slovenské audiovizuálne diela na DVD a blu-ray nosičoch. V ponuke má tiež odbornú literatúru z oblasti kinematografie a audiovizie slovenských a českých vydavateľstiev a vybrané diela z produkcie filmových archívov. Ponúka tiež možnosť online predaja a stabilný predajný pult má v priestoroch Kina Lumière.

Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk.

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière sa vo svojej dramaturgii prioritne zameriava na súčasnú slovenskú tvorbu, súčasnú európsku kinematografiu a zlatý fond slovenskej a svetovej kinematografie. Uvádza pravidelné vlastné cykly, tiež viaceré prehliadky a festivaly. Ide o prvé kino na Slovensku, ktoré získalo za dramaturgiu Cenu slovenských filmových novinárov a Cenu Europa Cinemas. Má štyri kinosály, vstupné je od 2,00 do 5,00 €. V roku 2020 spustilo online projekt Kino doma.

Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.kino-lumiere.sk

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 57 10 15 42, simona.notova@sfu.sk